

A vol d'àguila

(primer premi del nostre concurs PORTES OBERTES)

per Jaume Torres Bonet

A Inmaculada i Maria Jesús Fernández

Aixec els polsegosos fulls de paper groguencs, una sensació de plaer musical em desborda per reguers que abans mancaven d'existència. És com si tots els dies de la vida s'infiltrassin en poques hores dins la meua memòria.

Per la badadura de la finestra tancada, entra un feix de raigs que il·luminen la dèbil línia de pols que es produï quan vaig aixecar els lleugers papers del bloc. Les busques de pols sempre han compost una melodia; ara aquesta melodia és més bé dolor que plaer.

El sol brillava dins els seus ulls i les últimes gotes de pluja s'escriuïen a les fulles de les araucàries, i queien més tard, com les llàgrimes d'una bella dona, sobre les roques que envaïen l'antic camí.

A fora, tot continua com abans. La remor del riu que avança, el vent que brama. La pluja es desborda per les penyes i valls, sobre roques i camins, animals i ocells. Per la senda que duu a la vall, camina un religiós que toca deliciosament un instrument de corda —sembla que és una guitarra—, mentre la pluja, remulla irremeiablement la seua capa.

El temps ha canviat bruscament. El dia va néixer amb ganduleria, arrossegant fins a molt tard la foscor. Ara, el vent del nord remolca els nuvolats de tempesta, i ells avancen molt ràpids sobre els pics i els rius catalans, nord enllà dels Pirineus.

N'Erdman es rebotca entre els llençols i va sospirar uns mots impenetrables que arribaren de forma confusa a

n'Eva, mots que la despertaren d'una forma neta i agradable. Les primeres llums càndides voletajaven sobre l'horitzó, arribava la remor del riu, sobretot, quan el corrent abraçava les formes dansants i pètries que caigueren o ja es trobaven al riu des de feia segles o d'ahir a la nit.

Era de bon matí, el cel estava grisenc i tremolós, realment s'assemblava a una visió divina. La serena nocturna cobrí el camp i els avets aparexien plens d'aigua. Alguna lloba udolava a la vall i el seu esgarip, rabiós i trist, entrava per la finestra de l'habitació on dormien n'Agustina i en Carles. N'Agustina que era la més petita, de sobte es va despertar assustada; com una flor que li cauen bruscament les fulles i perd el color, plorant cridava la seua mare.

N'Erdman s'aixecà amb gandularia. Hagués dormit quatre hores més. S'alçà com si el temps no importàs, com la persona que ha sét alliberada de les terribles manetes del rellotge, groc i vell, en el qual es va vessar algunes vegades llet i altres vi —ara agafava un color tan estrany que arrelava entre la fantasia i la veritat—, a l'única finestra que hi havia a la cuina. Va mirar lluny, inexpressiu i misteriós, l'horitzó per una estona; després, lentament, es preparà el *breakfast* i destapà una cervesa negra que va deixar a la meitat.

Del fons de l'habitació provenia la lenta agonia d'una cançó melòdica. A fora, al camp, entre l'herba o darrera les soques dels arbres, vivia un altre món.

Ell va agafar la cartutxera i la remington que penjaven de la porta i sense dir paraula a la seua dona, va desaparèixer.

de la seua vista resseguint el riu. Les pluges incrementaren el cabal del corrent fins a gairebé desbordar. El vent transversal traslladava la superfície de l'aigua sobre les roques i així, algunes espècies marines foren arrossegades fora del riu. Uns salmons es rebolcaven agònics dins l'aigua amb les darreres gotes d'aigua que tenien a les brànquies.

Així com entrava a l'interior del bosc, l'aire es feia enxovat la serena matinal es ficava per entre els ossos d'una forma profunda i rara. N'Erdman pressentia una música que li remolcava els sentits i que vessava la sang de les seues venes. Mentre creuava el riu amb un rai fet per ell mateix, donava música a una cançó mil·lenària:

«Avui al matí, quan el sol revelava l'horitzó, com un matí de qualsevol dia, ¿què té més?
la meua muller, després de colpejar-me els sentiments,
com el boscatel el tronc d'arbre,
ha fugit a l'estranger.

Els últims mots seus,
no eren per a mi, no eren, a més, els seus
amorosos mots d'abans.

Però jo, encara escolto la veu que trenca l'espai.
Déu meu, què puc fer avui?
A mi m'ha abandonat, aquí, sol i amb els
meus llibres i fulls de sang. Penso i escric.
El pols em tremola.

Ni un tètric comiat, ni un bes fred,
ni una estreta de mans, ni una llàgrima traïdora...
Res. Adeu!»

N'Erdman assolí el pic i a l'entorn, alguns altres pics s'entreveïen ombrívols a un pla inferior, com l'aguileta que atalaiava les seues víctimes. Lentament i utilitzant una tècnica i precisa harmonia, resultat de molts de dies de treball, va treure de la butxaca una pipa de roure a la qual hi havia tallats un home i una dona aferrats, el símbol de la creació. La va picar tres vegades amb una prolongada separació entre les dues primeres, i l'altra cop els pocs residus de picadura del fons de la pipa caigueren al sòl. De dins un plàstic va treure unes herbes, i fent girar el seu cos a tomb, arribà a un lloc, exactament allí on volia, i d'allí mateix arrancà una

varietat de cannabis. Ajuntà les dues espècies amb la picadura d'un cigarret i ho va endinsar, després d'aixafar-ho tot, al fons de la pipa.

L'horitzó començava a lluentear. El color de l'espai li recordava les flames del foc de la seua xemeneia quan crepitava la nit i quan alguna branca amb foc queia fora del marbre protector. Ell s'aixecava, amorosament, sense despertar la seua dona i apagava la petita vida que féu un món grandios.

Ara, formes que dormien començaven a reptar i a emetre sons que semblava que venien de llocs tancats. Unes perdis nivals buscaven entre els fems alguns indicis de menjar. Assossegadament, els colors negres i les formes difuminades que abans no es sabia què eren, agafaven, de sobte, colors cridaners en moviment. Així, com es venia fent des de molt temps endarrera i sense pertorbar les lleis còsmiques: un dia acabava de néixer.

Recollí la pipa que fumejava al sòl, mirà el seu contingut, va riure i se'l portà a la boca. El *cassette* de Pink Floyd raspava avorrint.

N'Eva, que havia arribat feia poc, aferrà el seu cos tebi al d'Erdman. Semblava que les formes nanes de la matinada apareixien com a llums diminutes i espurnejant.

N'Erdman gairebé parlava, només interpretava la raó filosòfica de les coses:

—Passa'm el «canut». Escolta, Eva: jo sempre he existit, encara que algunes vegades estava adormit i d'altres, despert. Mira, jo era a l'espai, veritat? Allí estava adormit i altres vegades em despertava. Un dia, a un parc, brotà el meu cos de carn i d'os i m'hi vaig trobar dret. O siga que a mi no em va parir cap dona. Abans de néixer, jo ja existia, però no tenia aquest cos perquè jo era el cosmos, era Tot. Però tenia pensament; estava despert i tenia pensament. Jo, ja veus, som Tot, però aquí, en el cos, tenc la sensibilitat, però... jo... som Tot.

La droga havia arribat al seu cos, i també, per què no?, a les famílies.

JAUME TORRES BONET

Dibuix: Josep Escandell

Manifest de la Nit de Sant Joan 1981

Bona nit a tothom:

Avui, aquesta nit, fa deu anys que l'Institut d'Estudis Eivissencs va instituir aquesta «Festa de la Nit de Sant Joan», una festa itinerant i popular que començà a celebrar-se a un poble d'aquest mateix municipi, a Sant Josep de sa Talaia. I estam contents que sigui precisament a Sant Jordi de ses Salines, on els esforços per recobrar les nostres festes populars són patents i donen uns resultats que haurien de ser un exemple per a molts altres pobles.

Fa deu anys, també, que l'Institut aprofita aquesta ocasió per a fer públic un manifest que preté ser la veu conscient de tot el nostre poble, que es vol posar en marxa. Han sét deu anys de lluita per la nostra llengua, per la nostra cultura, pel nostre patrimoni natu-

ral... en suma, per la nostra identitat col·lectiva com a eivissencs i formenters.

Han sét deu anys on la tònica predominant ha sét un esforç constant sense defalliment. Deu anys en què hi ha hagut incomprensions, atacs injustificats, prohibicions, i també alegries. Deu anys que —realment— podem dir que no han sét estèrils: s'ha caminat lentament cap a la democràcia; la nostra llengua té obertes unes vies d'institucionalització i ha començat a entrar —ja era hora— a l'escola; la consciència de molts d'eivissencs i formenters s'ha despertat davant els perills en què era —i encara hi és— el nostre medi ambient, les nostres salines...

Són deu anys que ens han portat a les portes de l'autonomia, a les portes

de l'autogovern. D'una autonomia i d'un autogovern que han de ser per a tots els ciutadans de les Pitiüses l'eina legítima per normalitzar la nostra vida cultural i social, el nostre ensenyament, la nostra llengua, per salvaguardar la nostra riquesa paisatgística i natural, per tractar aquí mateix —i solucionar— els greus problemes que tenim plantejats a les nostres illes...

Avui, fa deu anys, també, que s'instituiren els «Premis Nit de Sant Joan», amb una intenció clara de promoure l'interès dels jòvens per la nostra cultura i la seua divulgació.

L'acollida que ha tengut entre el nostre poble la feina de l'Institut d'Estudis Eivissencs, no cal dir que ha sét agraïda i cada vegada més popular. Som lluny, però, d'una normalització